گزارش خبر
NEWSREPORT
کد خبر: ۴۵۹۳۱۸
شنبه ۵ فروردین ۱۴۰۲ ۱۰:۲۵

احکام حد ترخص و مسافت شرعی برای مسافران نوروزی

«مسافت شرعی» و «حَدِّ تَرَخُّص» دو عنوان فقهی هستند که احکام خاص خود را دارند. در رمضان بهاری امسال توجه به این دو موضوع در مسافرت‌های عیدانه از اهمیت بالایی برخوردار است

به گزارش خبرنگاران گروه جامعه گزارش خبر، ماه رمضان به عنوان یکی از مهم‌ترین ایام سال به مناسبت روزه‌داری، دارای احکام خاصی است که شخص مکلف باید آن‌ها را بداند تا در فعل و انفعالات خود در این ماه مسئولیتی را سهواً به گردن خود نیندازد. در این راستا «مسافت شرعی» و «حَدِّ تَرَخُّص» دو عنوان فقهی هستند که احکام خاص خود را دارند.

در رمضان بهاری امسال توجه به این دو موضوع در مسافرت‌های عیدانه از اهمیت بالایی برخوردار است. قبل از پرداختن به برخی مسائل که این دو عنوان دخالت مستقیم در آن دارند، ابتدا باید روشن شود که مسافت شرعی چیست و میزان حد ترخص چقدر است.

مسافت شرعی چند کیلومتر است؟

اگر مسافتی که مسافر می‌خواهد طی کند حداقل ۸ فرسخ (رفت و برگشت) باشد، نمازش را در سفر باید شکسته بخواند و مراجع تقلید در مورد تعیین مقدار ۸ فرسخ اختلاف‌نظر دارند که مشهور آن حداقل ۴۱ و حداکثر ۴۵ کیلومتر است. شایان ذکر است که ابتدای مسافت مذکور، از آخرین منازل مسکونی شهر محاسبه می‌شود.

پاسخ دفاتر مراجع عظام تقلید به مقدار مسافت شرعی

حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (مدظله العالی):

چنانچه بخواهید از راهی که هشت فرسخ است به آنجا بروید، باید نماز را شکسته بخوانید و اگر از راهی که هشت فرسخ نیست بروید باید تمام بخوانید. ابتدای هشت فرسخ را باید از خانه‌های آخر شهر حساب نمایید.

حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی (مدظله العالی):

معیار مسیری است که از آن مسیر می‌رود. آخرین خانه‌های شهر ملاک است.

حضرت آیت الله العظمی صافی گلپایگانی (مدظله العالی):

اگر از راهی رود که از شهر خارج می‌شود و فاصله اش تا مقصد حدوداً ۴۵ کیلومتر اگر نخواهد برگردد و یا ۲۲/۵ کیلومتر اگر بنای بازگشت دارد، مسافر است و نمازش شکسته می‌شود و خانه‌های آخر شهر ابتدای سفر او محسوب می‌شود، اما اگر از راهی که تماماً شهر است تا مقصد می‌رود و اتصال خانه‌ها تا مقصد ادامه دارد مسافر نیست و نمازش تمام است. خانه‌های مسکونی آخر شهر در حکم دیوار شهر است و انتهای شهر و ابتدای سفر حساب می‌شود. والله العالم

تفاوت مسافت شرعی و حد ترخص

یکی از شرایط شکسته شدن نماز مسافر آن است که مسافر تصمیم داشته باشد، دست‌کم ۸ فرسخ شرعی (بین ۴۰ تا ۴۵ کیلومتر) مسافرت کند. به ۸ فرسخ، مسافت شرعی گفته می‌شود. مسافر زمانی می‌تواند نمازش را شکسته بخواند یا روزه‌اش را افطار کند که مقدار معینی از مسیر را طی کرده باشد. این مقدار معین حد ترخص نامیده شده است. همین معیار هنگام رسیدن به وطن یا رسیدن به جایی که اقامت در آن بیش از ده روز باشد نیز جاری است.

یک فرسخ شرعی چند کیلومتر است؟

فرسخ، یکی از واحدهای اندازه‌گیری مسافت است. هر فرسخ، سه میل و هر میل، بنابر نظر مشهور فقها - چهار هزار ذراع و طول هر ذراع نیز ۲۴ انگشت یا دو وجب شخص معمولی است. بنابراین، فرسخ، بر حسب ذراع دوازده هزار ذراع خواهد بود که مقدار آن بر حسب کیلومتر، به طور تقریبی بین پنج تا پنج و نیم کیلومتر محاسبه شده است. شایان ذکر است؛ فقها از احکام مرتبط با فرسخ، در باب‌هایی نظیر نماز، حج و تجارت سخن گفته‏اند.

معیار حدّ ترخّص شنیدن اذان و دیدن دیوارهای شهر است، آیا یکی از آن دو کافی است یا این‌که باید هر دو با هم وجود داشته باشند؟

احوط، رعایت هر دو علامت است، هرچند بعید نیست که شنیده نشدن اذان برای تعیین حدّ ترخّص کافی باشد.

آیا معیار حدّ ترخّص شنیدن صدای اذان از خانه‏های طرفی است که مسافر از آن طرف شهر خارج یا داخل آن می‏شود، یا این‌که معیار اذان وسط شهر است؟

معیار، شنیدن اذان آخر شهر از طرفی است که مسافر از آن خارج و یا داخل آن می‏شود.